



مسئولیت متن و شکل بدوش نویسنده مضمون میباشد، عقیده نویسنده لزوماً نظر افغان جرمن آنلاين نمی باشد



۲۰۲۰/۱۲/۲۶

ولي الله ملكزی

## د بلاگانو د مور څلویښتي

نن د مرغومي شپږمه او د هورا او تکبير د غبرگو نارو، يو څلویښتمه کليزه ده. نن د عقيدې او ماترياليزم د تودې مقابلې د سرو خاطر وروځ ده. نن د جنتي فتواگانو او دوزخي جنگونو د پيل يادگار او منزل ته د هجرتونو او غزاگانو د ستومانه مزل تکرار دی. نن د بي اسري یتيمانو د اوښکو، ورو ورو سلگيو د نندارې زړه کيسه او د رژيدلو شهيدانو د اميدونو نيمگړی مازيگر دی. نن د باروتو په وړاندې، د يو باتور ملت د اوسپنيزي ارادې منظره او د هوسونو په سور تنور کې د فتحي سوځيدلی انځور دی.

له نن څخه څلور لسيزې وړاندې په همدې وروځ، شوروي سوسيالستي اتحاد ۲۵ زره پوځونه افغانستان ته د هوا او ځمکې له لارې په مرش مرش راوليرل. بېرک کارمل د تاشکند له راديو څخه د فاشست امين د مرگ او د تاريخ کندی ته د هغه د سپارلو خبر خپور کړ. هره خوا د انسان نوين، اخلاق شوروي او لينن بزرگ د افکارو ترانې غږيدې او د کارگري انقلاب او نړيوال سوسيالزم د غلبي شعارونه اوريدل کيدل. د شورويانو ښکاره يرغل ننه کال يوه مياشت او ۱۹ ورځې دوام وموند، سرې لښکرې بالاخره د ۱۹۸۹م کال د فبرورۍ په پنځلسمه له حيرتان څخه سرتيبي واوريدلې.

د شوروي يرغل د ۳۳۳۶ ورځني اشغال په ترڅ کې زما ښه په ياد دي چې د هجرت په لمړنيو کلونو کې به چې کله مور په پېښور کې غونډو او کنفرانسونو ته تللو، نو يو جهادي مشر به لمړی بخارا، ورپسې فلسطيني ازاد کرل او بيا به خپل هيواد ته راستون شو. خو زموږ د يونيم مليون شهيدانو ويني او د يو مليون کونډو اوښکې لا وچې نه وې چې د ځينو جهادي تنظيمونو مشران په ډيره ډيره د بوريس يالتسين د ديدار پخاطر د کرملين سور ميدان ته ورسيدل او د تاوان غوښتنه خو څه د معذرت کلمه هم د چا په ژبه رانغله!؟

د يرغل په نتيجه کې، د هيواد دريمه برخه وگړي چې شمير يې له پنځو مليونو څخه اوښته، گاونډيو هيوادونو ته پناه يووړه. په ۱۹۸۵م کې د پېښور په بيت الانصار کې د القاعدې د بنسټ ډبره کيښودل شوه. د شمالي افريقا او نورو شتمنو عربي هيوادونو په زرگونو ځوانان په ارزان بيه هوايي ټکټونو د کمونيزم سره د ډغرې په پار افغانستان ته راغلل. افغانانو سوکه سوکه د زرقاوي، تکفيري، داعش، رافضي، حشد شعبي، خوارج او فاطميون نومونه واوريدل. د شوروي يرغل بله پايله دا شوه چې پوره دوه نسله مو د جنگ او درويزې په فرهنگ کې را لوی شول او د ځان وژنې، سر غوځونې او رقص مرده له کلچر سره بلد شول. پخوا به زموږ په ټولنه کې خلکو له تور سرو څخه لاره بچوله، که چا به څوک وواژه او قران په سر ميرمن به د مقتول کور ته ورغله، نو ورثې به خپل مري ور وښه. خو همدا پرون مو د پيغلي فرشتې کوهستاني او دوه اونۍ وړاندې د پيغلي ملالي ميوندي جسدونه تر سترگو شول چې په گوليو غليل غليل شوي وو، همدا د شوروي اتحاد د يرغل سوغات دی چې مور ته يې پرېښود.

که د احساساتي برخورد په ځای يوه واقعي ارزونه وکړو نو د برلين د ديوال ماتيدو افغانانو ته څه گټه وکړه؟ د دومره مليارونو او بي ټوله پيسو له راتگ سره سره، پنځه اتيا سلنه خلک مو په دوه وخته ډوډۍ پسې لالهنده دي. په خيراتي پيسو جوړ پلونه او سرکونه، مگر د چنډو په راتولو شوو پيسو يې بيرته الوځوو. ښوونځي سوځوو او دار المعلمين چور کوو، د قلم، محراب او پگړۍ سرې په چسپکي بمونو وژنو. که شوروي اتحاد په پنځلسو خپلواکو هيوادونو ووېشل شو، مور ته يې څه گټه ورسوله؟ اوسه هم د هغوۍ په رکاب کې د ترلو هيوادونو څخه غنم راوړو او بريښنا تری اخلو. بيا لاپې و هو چې مور شوروي مات کړيدی؟

که نړۍ له دوو قطبونو څخه يو قطبه او په اصطلاح يکه تازې شوه، افغانستان او افغانانو ته يې څه خیر ورسيد؟ نن په نړۍ کې تر ټولو بي قدره او کم ارزښته پاسپورټ د افغانستان دی. د نړيوالو معيارونو له مخې، افغانستان د مفسدو دولتونو په لمړي سر کې ولاړ دی. د ټولې نړۍ نوي سلنه تاريخي دلتا توليديري، قيمت يې په مليارونو دی خو

د پاڼو شميره: له 1 تر 2

افغان جرمن آنلاين په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړيکه ټينگه کړئ [maqalat@afghan-german.de](mailto:maqalat@afghan-german.de)

يادونه: دليکنې د ليکنيزې بڼې پازوالي د ليکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله ليکنه له رايرلو مخکې په خیر و لولئ

زمور بزگران په خيټه مزدوران دي. شل كاله وشول چې له كونه تر نيمروزه په ۱۳ ولايتونو كې درى نيم مليونه هلکان او نجوني له تعليم څخه محرومي دي. د يو گاوندي د ويزي د ترلاسه كولو لپاره دوه سوه دالره رشوت وركوو، خو بريښونه په شرمو غوروو چې مور وارسا په گونډو كړيده.

گاونديانو داسې مزبوت له گريوانه نيولي يو چې څومره خوځيرو، هماغوره ژوبليرو. يو مو په سينه خار دار سيم تيروي او بل مو ملي هويت، تاريخي شخصيتونه او ترمنالوژي قينچي كوي. تيره ورځ مو وليدل چې بناغلي ظريف له طلوع سره پخپلي مركي كې په آگاهانه ډول شپږ كرتنه د افغان په ځاى د افغانستاني كلمه وكاروله ترڅو سپين سترگي لا څيرسترگي كړي. افغان ملي بيرغ او ملي سرود بابيزه او د يو قوم د هويت سمبول گڼل كيري. ځيني جنابان خو لا دريدل ورته بدعت گڼي، ولې د بل ملك تراني ته بيا لاس په سينه ولاړ وي.

لكه څرنگه چې دا دين د يوې ډلې نه دى او دا ملك د څو زور واكو او چارواكو نه دى، همدارنگه دا جهاد او وياړونه يې هم د څو محدودو تنظيمونو او گروپونو ميراث نه دي. هر هغه چا چې د سور پوځ په وړاندې مظاهره كړي، د كمونيزم مرده باد چيغه يې وهلي، په لاريون كې يې گډون كړى، مقاله يې ليكلي او په كوم كنفرانس كې يې د اشغال خلاف چك چكي كړي، دا ټول د قدر وړ دي. ولې د سور پوځ ماتول، په سنگرونو كې د پرتو مجاهدينو د ميرانو، وينو او سرښندنو نتيجه ده او كه څوك د مجاهدينو له شهامت څخه سترگي پټوي، نو دا به د تاريخ د مسخه كولو يوه ناروا هڅه وي.

بناغلي حكمتار ومنله چې په جلال اباد يرغل يوه اشتباه وه. بناغلي سياف وويل مه پريږدئ چې يو ځل بيا د پردي د ديوال چني ته كښينو او بناغلي حاجي دين محمد افسوس وكړ چې كاشكي مور د ډاكټر نجيب د سولي وړانديز منلى واى. دغه ډول پښيماني او د خپلي غلطي منل، د رسول عليه الصلاة والسلام د هغه مبارک حديث مصداق دى چې (كل بني آدم خطاء، وخير الخطائين التوابون - د آدم هر بچي غلطي او اشتباه كوي، خو بهتره يې هغه دى چې توبه باسي او خپلي اشتباه ته متوجه كيري).

كه زمور د سپيڅلي جهاد او ولسي پاڅون مشران له پيل څخه يوه خوله واى او تنظيمي مصلحتونو او فكري اختلافونو ته يې ځاى نه واى وركړى. نن به د ثور د اومي او جدي د شپږمې دغه معلوم الحاله مجرمين د قانون په چوكاټ كې د زندانونو د كتارو تر شا پراته وو. په ژوند انسانانو د بيلدوزرو د گرځولو او د پلچرخي په پولیگون كې د وحشتونو پوښتنه به ترى شوي وه چې دغه موحد او دينداره ولس مو ولې د پرولتاري دكتاتورۍ او د ماركس او لينن د الحادي نظريې په خاطر بې كفنه په گمنامو قبرونو كې خښ كړل؟